

לשוננו לעם

עורכים: דוד טלשיר, חיים א' כהן, יוסף עופר

מתוך

כרך מז, תשנ"ו

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

■ ■ ■ תגובות והערות ■ ■ ■

א. על נַמֵּל - נַמֵּל

בחוברת ב שבמחזור זה (בעמ' 82-83) הבאנו את טורו של נתן אלתרמן "למלחמת הקמץ והצירה" שעניינו הגיית נַמֵּל - נַמֵּל, וצינינו בפתח שצורת נַמֵּל היא זו שנשתגרה בשירי הזמן.

גב' מלכה זמלי מן האקדמיה הפתה את תשומת לבנו לשירה החדש של נעמי שמר, "הו רב חובל", המוקדש לזכרו של ראש הממשלה יצחק רבין ז"ל. בשיר זה (שהוא תרגום שירו של המשורר האמריקני וולט ויטמן) אנו מוצאים את שתי הצורות - נַמֵּל, נַמֵּל - גם יחד.
בבית הראשון:

[...] זרי פרחים, פעמונים, המון אדם צוהל
כאשר ספינת הקרב שלך קרבה אל הנמל

ובבית החמישי:

כשבנַמֵּל קהל יצהל אני אצעד אבֵּל
על הסיפון עליו נָפַל אבי רב החובֵּל

מסתבר אפוא שהמשוררת עשתה שימוש בשתי צורות ההגייה הרווחות כיום - זו שהוכרזה תקנית ואף זו הרווחת והמופרת - והכול לצורכי חריזה שלה (כפי שאכן ציינה במכתבה אלינו).

ב. על פדיון - פדיון

במדור "הידעת" (חוברת ב שבמחזור זה, עמ' 60) הזכרנו את המילה **פדיון** כיחידאית במקרא. מר' ש' מלכיאל מעיר לטעותנו ומציין שמילה זו נקריה במקרא פעמיים: שמות כא, ל; תהלים מט, ט.

בהזדמנות זו נוסיף ונעיר שבשתי הופעותיה במקרא משמשת מילה זו כנסמך בצירוף **פדיון נפש**: "ונתן פדיון נפשו" (בשמות), "ויקר פדיון נפשם" (בתהלים).

ג. תיקון טעות

במאמרו של משה שמיר, "עמוד הימיני" (דברי פְּדָה מפרופ' שרגא אברמסון ז"ל), שהתפרסם בחוברת ב שבמחזור זה נפלו לצערנו טעויות אחדות. אנו חוזרים ומביאים בזה שני משפטים שהשתבשו שם (בעמ' 48):

באורחות חייו ובהליכות ביתו, כמו במעורבותו עמוקת-הרגש בענייני עם ישראל וארץ ישראל, ידע כי הווה שאין לו עָבֶר - גם עתיד אין לו, ובשרגא אברמסון מוצתה האמונה הזאת עד תום.

[...] עמידתו נגד הזרם העכור של תרבות לע"ז, המציף את חוצות ארצנו ואת בתינו - כל כוחה נבע מחירות הרוח האיתנה שלו.

הידעת?

צורת שם הפעולה של הפעלים משורשי עו"י והכפולים בבניין פועל היא **קִיטוּל** - בחיריק מלא ובעי' הפועל רפה. לפיכך: **עִידוּד** (מן עוֹדֵד), **סִיבּוּב** (מן סוֹבֵב), וכמותם **אִיתוּת**, **פִּינוּן**, **כִּימוּן**, **קִימוּם** ודומיהם. החלטה זו נתקבלה באקדמיה כבר בשנת תשי"ח (1958), בישיבה כ"ה של המליאה, ושוּבָה ואושרה בישיבה רי"ז מיום כ"ט בסיוון תשנ"ד (8.6.94).
[וראה זיכרונות האקדמיה ללשון העברית ה (תשי"ח), עמ' 12, 49 ובעיקר עמ' 65-66]

עירית תל-אביב

מודעה עירונית מס' 27

לבעלי העסקים בעיר.

לקראת העונה של חדוש הרשיונות, הננו פונים לכל בעלי העסקים בעיר בדרישה להחליף את השמות הזרים של עסקיהם בשמות עבריים, שיהיו הולמים את המסורת של תל-אביב, כעיר עברית.

כדי להקד על בעלי העסקים את בחירת השמות, הוכנה במחלקה לחנוך ותרבות של העיריה רשימת שמות מתאימים לעסקים השונים בסוגיהם, שנערכה ע"י ועדה מיוחדת של סופרים ומורים.

כל בעל עסק שעליו לשנות את שם עסקו וכן גם כל הרוצה לקרוא בשם לעסק חדש אי-לעסק שעד כה לא נשא ע"יו שם מיוחד, יפנה לעיריה חדר מס' 49, בשעות 10-12 לפה"צ ויוצע לפניו מבין רשימת השמות, השם המתאים והרצוי לו. בחירת השם אינה כריכה בכל תשלום שהוא. מטעם העיריה ניתנו הוראות למחלקת הרשיונות להקפיד מעתה, שכל שמות העסקים יאשרו ע"י המחלקה לחנוך ותרבות.

אנו מקוים שכל בעלי העסקים יקבלו ברצון את הצעת התקנה הזאת, המכוונת לשמירת צביונה העברי של העיר.

עירית תל-אביב.

כ"ה כסלו תרצ"ה
2-12-1934

יוסף חזקיהו ז"ל

תרצ"ה/1934

מודעת רחוב שנתפרסמה בתל-אביב בשנת תרצ"ה (1934)

מתוך אוסף בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים; תצלום המודעה מתוך "עיר במודעות" (ערך: רחבעם זאבי), הוצאת מוזאון ארץ-ישראל, תל-אביב תשמ"ט, כרך ב, עמ' 312